

FELADATOK

1. Szellemi képességek

Az alábbi szóláshasonlatok az okosság és a butaság különféle fokozatait fejezik ki. Előfordulnak köztük a háztartásban használt eszközök (*rosta*), mindennapi jelenségek (*tűz*), a történelem vagy a mitológia szereplői (*Salamon*). Párosítsd őket a jelentésükkel!

Szóláshasonlat	Értelmezés
A) olyan vkinek a feje, mint a rosta	a) gyors észjárású
B) úgy vág vkinek az esze, mint a beretva	b) felnőtt és tudatlan marad
C) úgy néz ki vki, mintha háromig se tudna számolni	c) éles eszű
D) magas vkinek vmi, mint kacsának az eperfa	d) gyöngye emlékezőtehetségű
E) híg vkinek az agya, mint a káposztalé	e) érthetetlen
F) felnőtt vki, mint a bolondgomba	f) a ténylegesnél ostobábbnak tűnik
G) olyan vki, mint a tűz lángja	g) végtelenül ostoba

A	B	C	D	E	F	G

2. Állatos

A régi hiedelem úgy tartja, hogy nincs különbség emberi és állati tulajdonságok között: minden emberi jellemvonásnak megtalálható párhuzama a faunában. A szóláshasonlatok legtekintélyesebb részét az állathasonlatok alkotják, amelyek két csoportra oszthatók: az egyikben az említett állatra valóban jellemző vonások (*fut vki, mint a nyúl*), a másikban pedig a vélt vagy hagyományosan (a hiedelemrendszer, legendák, költemények hatására) nekik tulajdonítottak (*bölcs vki, mint a bagoly*) jelennek meg.

- A) Melyik állatnév illik a következő hiányos szóláshasonlatokba?
- B) Mit jelentenek?
- C) Nézd meg a szótárban, melyiknek van több változata is!

Hiányos szóláshasonlat

- A) *annyi vki v. vmi, mint a tarka*
- B) *ért vki vmihez, mint a²* *az ábécéhez*
- C) *eleven vki, mint a*
- D) *lop vki, mint a tolvaj*
- E) *nyel vki vmit, mint* *a nokedlit*
- F) *úgy megy vki, mint a*
- G) *virraszt vki, mint a*

Beírandó
a) bagoly
b) kacsa
c) kutya
d) ló
e) sajtukukac
f) szarka
g) tetű

3. Közmondás és szóláshasonlat

A szóláshasonlatok gyakran teljes mondatokban közmondásként szerepelnek (*Ki mint vet, úgy arat; Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten; Többet észszel, mint erővel*). Mivel évezredek tapasztalatát sűrítik egyetlen mondatba, ezért előszeretettel alkalmazzák őket oktató szándékkal. Nemegyszer lerövidülhetnek szólássá, a rövidebb kifejezések pedig közmondássá bővíthetnek. A változás iránya nem mindig egyértelmű. Milyen szóláshasonlatot ismersz, amelyik jelentésben az alábbi közmondásokhoz vagy szólásokhoz kapcsolódik?

Közmondás, szólás	Szóláshasonlat
A) <i>elköltené a Dárius kincsét is</i>	a)
B) <i>Sok baba között elvész a gyermek</i>	b)
C) <i>Könnyű a rossz pénzt megismerni</i>	c)
D) <i>A vízbe fúló a szalmaszálhoz is kapkod</i>	d)
E) <i>A süllyedő hajót elhagyják a patkányok</i>	e)
F) <i>Majom is szereti a maga fiát</i>	f)
G) <i>Mosdik a macska, eső lesz</i>	g)

² Természetesen, szükség esetén a helyett az is használható. Ezt külön nem jelölöm. [B. J. A.]